

СХВАЛЕНО

Засіданням загальношкільної конференції
КЗ «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№23 Полтавської міської ради Полтавської області»
Протокол № 1 від 06.06.2013р

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ МІЖ УСІМА УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ПЕДАГОГАМИ, УЧНЯМИ ТА БАТЬКАМИ

Директор КЗ «Полтавська загальноосвітня
школа І-ІІІ ступенів №23 Полтавської
міської ради Полтавської області»
Президент учнівського самоврядування
Голова батьківської ради школи

Валентина ІВАНЧЕНКО
Акім ЛАВРИК
Ірина ЩЕРБИНА

ВСТУП. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРО МЕМОРАНДУМ

Цей Меморандум має на меті допомогти шкільній спільноті дійти згоди і впорядкувати всі аспекти життя школи за новими, сучасними принципами. Меморандум приймається лише за умови обговорення кожного з пунктів і погодження спільних правил життя в школі. Адже лише шляхом домовленостей, урахування всіх інтересів і досягнення консенсусу можна створити в школі сприятливі умови для успішного освітнього процесу. Розділи «Меморандуму співпраці між усіма учасниками освітнього процесу: педагогами, учнями та батьками» подають мапу ключових взаємодій освітян, батьків та дітей у школі.

Документ побудований так, що дозволяє усім учасникам освітнього процесу доповнити його власним змістом, своїми розділами, спільно узгодженими правилами. Незмінними залишаються тільки принципи, на яких ґрунтуються всі домовленості Меморандуму і які є визначальними для реформи системи освіти в Україні.

Плідна співпраця між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на таких твердженнях:

“Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства”

Стаття 1 Загальної декларації прав людини

“Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод”

Частина 2 статті 26 Загальної декларації прав людини

“Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання; насамперед таку відповідальність несуть її батьки”

Принцип 7 Декларації прав дитини, ухваленої резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року

“Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору”

Закон України “Про освіту”

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що: головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня.

Освітній процес ґрунтується на співпраці педагогів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника “учень-учитель-батьки” створює простір для сучасної ефективної освіти.

В основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу мають бути покладені принципи педагогіки партнерства як складника концепції Нової української школи:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв’язків);
- принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов’язань, обов’язковість виконання домовленостей).

Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насильства.

Співпраця має відбуватись на засадах обов’язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов’язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін.

Дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.

РОЗДІЛ І. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

школа, як спільнота та осередок місцевої громади може створити власні правила та регламенти, що не суперечать чинному законодавству. Вони мають бути публічними, всім відомими, загальнодоступними, зрозумілими всім і прийнятними для всіх учасників освітнього процесу в школі. Правила мають ґрунтуватись на загальнолюдських цінностях, принципах демократії та

прозорості в ухваленні рішень, рівного доступу до всіх послуг, поваги до різноманітності культур.

1.1. Робота громадського самоврядування в закладі освіти

Школа є осередком місцевої громади, мета існування якого – освіта і всебічний розвиток учнів, а також осередком спілкування і співпраці для місцевої громади. Низка засадничих рішень у житті школи, зокрема правила і регламенти, які не суперечать чинному законодавству, може ухвалюватися на засадах громадського самоврядування.

Ключові питання взаємодії між учасниками освітнього процесу в школі вирішуються на Загальних зборах, які формуються з представників шкільного самоврядування педагогів, учнів та батьків. У разі потреби на Загальних зборах для вирішення поточних питань життя школи може бути обрана Координаційна рада, сформована з представників усіх учасників освітнього процесу. Координаційна рада може збиратися за потреби або регулярно – один раз на місяць. Адміністрація школи надає приміщення для роботи органів батьківського та учнівського самоврядування.

Запорука плідної роботи громадського самоврядування в школі – максимальна залученість усіх членів спільноти та ефективна комунікація між ними. Канали комунікації в школі мають бути доступними і зручними для всіх. Члени шкільної спільноти, які не мають можливості користуватися шкільним сайтом та/або месенджерами і сторінками в соцмережах, мають бути забезпечені зручними та зрозумілими для них формами комунікації і зворотнього зв'язку на кшталт дошок оголошень у школі, скриньок, куди можна кидати записки з пропозиціями, тощо.

Показником дієвості громадського самоврядування в школі є налагоджені механізми зворотного зв'язку: забезпечена можливість для обговорень, питань, петицій, голосувань, створення “банку пропозицій та ідей” тощо, врахування запитів і пропозицій у подальшій роботі.

Інструментом оцінки ефективності громадського самоврядування в школі може бути процедура самооцінки, яка проводиться за рішенням органів шкільного самоврядування. Самооцінка проходить у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи громадського самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1.2. Правила та регламенти

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПЕДАГОГІВ

1. Педагоги повинні забезпечувати умови для засвоєння учнями, навчальних програм на рівні обов'язкових державних вимог, сприяти розвиткові здібностей учнів.

2. Власним настановленням та особистим прикладом утверджувати повагу до принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, відданості, патріотизму, гуманізму, доброти, стриманості, працелюбства, інших добродійностей.

3. Виховувати повагу до батьків, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України, країни походження, державного і соціального устрою, цивілізації, відмінних від власних, дбайливе ставлення до навколишнього середовища.

4. Педагог повинен готувати до свідомого життя учнів у дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними.

5. Учитель зобов'язаний додержуватись педагогічної етики, моралі, поважати гідність учня.

6. Педагог повинен захищати дітей, молодь від будь-яких форм фізичного або психічного насильства, іншим шкідливим звичкам.

7. Учитель повинен постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність і загальну культуру.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ УЧНІВ

1. Правила поведінки учнів базуються на законах України, постановах Міністерства освіти та науки України, органів місцевого самоврядування, Статуті школи.

2. Учень приходить в школу не пізніше як 5 хвилин до початку занять, чистий і охайний, займає своє робоче місце з першим дзвінком, готує все необхідне навчальне приладдя до майбутнього уроку.

3. Не можна приносити на територію школи з будь-якою метою і використовувати будь-яким способом зброю, в т.ч. ножі, вибухові, вогнебезпечні речовини; спиртні напої, сигарети, наркотики і інші одурманюючі засоби і отрути, а також токсичні речовини і таблетки.

4. Забороняється вживання непристойних виразів і жестів.

5. Не можна без дозволу педагогів або медичної сестри (за узгодженням з батьками) йти зі школи та її території в урочний час.

6. У разі пропуску занять учень зобов'язаний пред'явити класному керівнику довідку або записку від батьків (осіб, їх замінюють) про причину відсутності на заняттях.

7. Поза школою учні поведуться скрізь і усюди так, щоб не принизити свою честь і гідність, не заплямувати добре ім'я школи.

8. Учні бережуть майно школи, акуратно ставляться як до свого, так і до чужого майна, дотримуються чистоти і порядку на території школи.

9. До учнів, які привласнили чужі речі, застосовуються дисциплінарні стягнення. У разі спричинення збитку чужому майну, батьки учнів, які заподіяли збиток, несуть матеріальну відповідальність.

10. Учні, які знайшли втрачені або забуті, на їх думку, речі, належить здати охоронцеві, який знаходиться на першому поверсі школи, черговому вчителю, класному керівнику або шкільній адміністрації.

11. Булінг є неприпустимою формою поведінки учнів у школі та за її межами.

12. Учні можуть користуватися на уроках гаджетами лише для навчання.

13. Учень зобов'язаний виконувати домашні завдання в терміни, встановлені шкільною програмою.

14. Приносити на заняття всі необхідні підручники, зошити, інструменти і письмове приладдя.

ПОВЕДІНКА НА УРОКАХ

1. Учні входять до класу за дзвоником. Запізнюватися на уроки без поважних причин заборонено.
2. Під час уроку не можна ходити, голосно розмовляти, кричати, відволікатися самому і відволікати інших товаришів від занять розмовами, іграми і іншими справами, що не стосуються уроку.
3. Кожен учень відповідає за збереження санітарного стану та майна на своєму робочому місці.
4. На уроці учень має право ставити питання вчителю, якщо не зрозумів матеріал під час пояснення.
5. На уроки фізичної культури учні приходять у спортивній формі та спортивному взутті. Учні, звільнені від занять фізкультурою, обов'язково присутні в залі.
6. Учень має право в коректній формі обстоювати свій погляд і свої переконання при обговоренні різних спірних і неоднозначних питань, які стосуються теми уроку.
7. Учні зобов'язані знати і дотримуватися правил техніки безпеки як під час уроків, так і після їх закінчення.

ПОВЕДІНКА УЧНІВ ДО ПОЧАТКУ, НА ПЕРЕРВАХ І ПІСЛЯ УРОКІВ

1. Під час перерви учень зобов'язаний:
 - підтримувати чистоту і порядок на своєму робочому місці;
 - вийти з класу, якщо попросить вчитель;
 - учні на перервах знаходяться на своєму поверсі;
 - при зустрічі з вчителями, батьками, дорослими відвідувачами школи учні вітаються і звільняють дорогу;
 - забороняється вживати непристойні вирази і жести, шуміти, заважати відпочивати іншим.
2. Час перерви — особистий час кожного учня. Він може його проводити по своєму розумінню, але не повинен заважати іншим.
3. Під час перерви учні можуть вільно пересуватися по школі, окрім тих місць, де їм заборонено знаходитися в цілях безпеки (горище, підвал тощо).
4. Під час перерв учням категорично забороняється залишати шкільну будівлю задля збереження життя та здоров'я та з метою уникнення випадків травматизму серед учнів.
5. Під час перерв забороняється бігати по школі, по сходах, поблизу віконних отворів, грати в м'яча у класі, коридорах та інших місцях, не пристосованих для ігор.
6. Під час перерв забороняється штовхати один одного, гратися в небезпечні ігри, кидатися портфелями і іншими предметами, застосовувати фізичну силу.
7. У школі та на її території категорично забороняється тютюнопаління та вживання алкогольних напоїв.
8. Категорично забороняється самовільно розкривати вікна, сидіти на підвіконнях.
9. На перервах школярі можуть звернутися до свого класного керівника, чергового вчителя за допомогою, якщо проти них здійснюються протиправні

дії.

ПОВЕДІНКА УЧНІВ У БУФЕТІ-РОЗДАТКОВІЙ

1. Під час харчування в буфеті-роздатковій належить дотримуватися хороших манер і поводитися пристойно.
2. Учні повинні шанобливо ставитись до працівників буфету-роздаткової.
3. Учні приходять в буфет-роздаткову після закінчення уроку, дотримуються черги при отриманні їжі.
4. Розмовляти під час прийому їжі слід неголосно, щоб не турбувати тих, хто їсть поряд.
5. Учні самі прибирають посуд зі столу після вживання їжі.
6. Учні дбайливо ставляться до майна шкільного буфету-роздаткової .
7. Забороняється заходити в буфет-роздаткову у верхньому одязі.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ УЧНІВ

1. У школу учні повинні приходити в одязі, який відповідає перебуванню дитини у суспільних місцях. Стиль одягу – діловий, класичний.
2. Спортивний одяг, призначений для уроків фізкультури, на інших уроках недоречний.
3. Одяг повинен відповідати зросту, виражати пошану господаря до самого себе і суспільства.
4. Не можна зловживати косметикою і носити багато прикрас на заняття.
5. Знаходитися в школі у верхньому одязі без особливих на те причин не дозволяється.
6. На урочисті загальношкільні заходи учні приходять у святковому одязі.
7. На концерти учні вибирають одяг по рекомендації батьків та на свій розсуд.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Учні не мають права під час знаходження на території школи і при проведенні шкільних заходів здійснювати дії, небезпечні для життя і здоров'я самого себе та оточуючих.
2. За порушення цих Правил та Статуту школи учні притягуються до відповідальності, до них можуть бути вжиті такі стягнення:
 - усне зауваження;
 - запис зауваження в щоденник;
 - виклик учня самого або з батьками на розмову з представниками адміністрації школи;
 - відшкодування завданої учнем матеріальної шкоди його батьками.
3. Ці Правила розповсюджуються на всіх учнів школи і є обов'язковими для виконання на всій території школи, а також під час усіх заходів, що проводяться школою.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ БАТЬКІВ

1. Батьки постійно повинні дбати про фізичне здоров'я, психічний стан дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних здібностей.
2. Батьки повинні поважати гідність дитини, виховувати працелюбність, почуття доброти, милосердя, шанобливе ставлення до державної і рідної мов; культури, сім'ї, повагу до національних, історичних, культурних цінностей інших народів.

3. Батьки повинні сприяти здобуттю дітьми освіти у закладі загальної середньої освіти або забезпечувати повноцінну домашню освіту в обсязі державних вимог.

4. Батьки повинні виховувати повагу до законів, прав, основних свобод людини.

РЕГЛАМЕНТИ ДЛЯ ВСІХ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Батьки учнів початкової школи приводять дітей на навчання не пізніше як за 5 хв. до початку занять.

2. Батьки учнів початкової школи забирають учнів із занять лише після закінчення уроків відповідно до розкладу.

3. Батьки учнів початкової школи не мають права перебувати на коридорах біля кабінетів, де навчаються їхні діти.

4. Батьки мають право індивідуального спілкування з учителями та класними керівниками лише під час перерви, позаурочний час та канікулярний час.

5. Формами співпраці батьків та учителів є індивідуальні консультації, батьківські збори класів, засідання ради школи.

6. Дрес-код для усіх учасників освітнього процесу – діловий стиль.

7. Конфлікти між учасниками освітнього процесу розв'язуються за допомогою психолога, класного керівника, керівництва школи. Звернення учасників освітнього процесу до керівництва школи розглядається в якнайкоротші строки. Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена

РОЗДІЛ II. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Освітній процес має бути спрямований на всебічний розвиток і подальшу успішну самореалізацію учня в дорослому житті – як особистості, громадянина й фахівця.

2.1. Організація освітнього процесу в межах навчальної діяльності

Організація освітнього процесу ґрунтується перш за все на академічній свободі вчителя, праві вільного вибору ним форм, методів та засобів навчання і праві вчителя на педагогічну ініціативу. Адміністрація школи, батьківська та учнівська спільноти мають усебічно сприяти реалізації цих прав вчителя.

Водночас батьки та учні (старшокласники) можуть бути ініціаторами та/або брати участь у низці питань організації освітнього процесу, зокрема:

у межах Типового робочого плану колективно обирати предмети варіативного складника освітньої програми з урахуванням запитів більшості або профорієнтаційних перспектив;

подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні й культурні гранти;

залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництва, в офіси тощо; шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності.

Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре

та зрозуміле оцінювання. Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, проєктів тощо є прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання, сформульовані недвозначно та простою зрозумілою мовою, мають бути вивішені в класах, на інформаційній дошці в школі, розміщені на сайті школи тощо.

Механізмом перевірки якості освіти в школі, зокрема, може бути процедура самооцінки, яка проводиться у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

2.2. Організація освітнього процесу поза межами навчальної діяльності

Позаурочна діяльність має бути спрямована на:

- всебічний розвиток учнів, зокрема їхнього емоційного інтелекту, комунікаційних навичок, ініціативності та творчості;
- виявлення і розвиток талантів;
- налагодження та укріплення партнерських зв'язків між членами спільноти: батьками, педагогами та дітьми. Вітається і заохочується будь-яка спільна діяльність батьків і дітей, батьків і вчителів, педагогів і дітей та всіх разом: наставництво старшокласників над учнями молодших класів, “школа для батьків” під проводом учителів або адміністрації школи, гуртки та інша освітня активність для освітян і батьків, спільне дозвілля, екскурсії тощо. Усім учням має бути надана можливість спробувати себе в творчих видах діяльності та взяти участь у відповідних конкурсах, виставках, змаганнях тощо: критеріями участі в творчих конкурсах є не наявність відповідних навичок, а виключно бажання учня. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями; пріоритетом у виборі форм позаурочної творчої активності є побажання учнів.

У позаурочний час учні за бажанням можуть брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; відповідний учитель надає допомогу в підготовці. Успішна участь в олімпіадах не є обов'язком учнів; будь-який результат на олімпіаді або відмова від участі не можуть бути причиною засудження чи покарання з боку вчителя або адміністрації школи.

Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та попереднє оголошення загальношкільних учнівських заходів, що обговорюється та пропонується заздалегідь на кожен місяць, чверть або семестр. Такий порядок дає можливість охочим заздалегідь визначитись, у яких видах позаурочної діяльності вони б хотіли взяти участь. Учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік і брати участь у складанні програми заходів.

Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в школі може бути опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

РОЗДІЛ III. БЕЗПЕКА В ШКОЛІ

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Обов'язковим елементом освітнього процесу в шкільному середовищі є

задоволення для всіх його учасників на належному рівні основних потреб людини (зокрема фізіологічних, соціальних та потреб у безпеці – фізичній і психологічній).

3.1. Сприятливе фізичне середовище

Адміністрація школи в співпраці з усією шкільною спільнотою розробляє методи та шляхи забезпечення задоволення основних фізичних потреб у шкільному середовищі.

Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:

- вільний доступ до свіжого повітря. Школа має забезпечити наявність свіжого повітря в класах під час занять, регулярне провітрювання класів під час перерви та можливість прогулянок дітей на шкільному подвір'ї під час перерв;
- вільний доступ до питної води. Фонтанчики або кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в школі.
- вільний доступ до туалету. Шкільні туалети мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та сучасним гігієнічним нормам. Туалети мають бути облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що зачиняються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені туалетним папером, водою та засобами для миття рук;
- доступна якісна їжа. У школі має бути організовано гаряче харчування.
- надання домедичної допомоги в разі потреби.

3.2. Безпечне та комфортне психосоціальне середовище

Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в школі та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою. Психологічне насильство та булінг є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу. Правила школи та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.

У школі організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка для учнів. Психологічна служба в школі має бути забезпечена організаційними можливостями для ефективної роботи. Необхідне виділення окремого кабінету для роботи шкільного психолога. У школі також може бути скринька для анонімних звернень до психолога.

Під час перебування в школі вчителі та учні повинні мати простір і час для відпочинку та психологічного розвантаження. Разом з простором для відпочинку педагогів (вчительською кімнатою) в школі має бути створений простір для психологічного розвантаження та відпочинку учнів.

Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в школі може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу.

Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в школі вирішуються на рівні адміністрації школи. Розгляд та розв'язання конфліктів також можуть здійснюватися загальними зборами школи, засновником закладу освіти (органом управління у сфері освіти, який діє від імені засновника). Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу

права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена.

Порядок реагування на прояви психологічного насильства та булінг, а також порядок адміністративного та карного покарання винних докладно вписані в низці законів України, зокрема в змінах до Кодексу України про адміністративні правопорушення та в змінах у Законі України “Про освіту”. Повний перелік міститься в Законі України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)”.